

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Hannu Takkula	Suomi.fi	29.06.2026 09:14:13 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistus, VN/14828/2026

Tausta

Ympäristöministeriö on käynnistänyt valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) tarkistuksen. Tarkistettavana on valtioneuvoston vuonna 2017 tekemä päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, ja niiden avulla valtioneuvosto linjaa alueidenkäyttöä valtakunnallisesti merkittävissä kysymyksissä. Tarkistus on rajattu ja koskee erityisesti energiajärjestelmän muutokseen liittyviä kysymyksiä. Uusiutuvan energian lisääntyminen ja sähköistyminen korostavat energiajärjestelmän toimintavarmuuden merkitystä. Valmistelu perustuu valtioneuvoston kehysriihessä tehtyyn linjaukseen, jonka mukaan energiajärjestelmän toimintavarmuutta vahvistetaan lisäämällä säätövoiman ja energian varastoinnin edellytyksiä tukevia veloitteita valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Tarkistukseen sovelletaan lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA-laki).

Tarkistus kohdistuu vuoden 2017 VAT-päätökseen siltä osin kuin se koskee:

- energiajärjestelmän joustoa, säätövoimaa ja energian varastointia
- valtakunnallisesti merkittävien energiaratkaisujen alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä
- sähkön toimitus- ja huoltovarmuuden huomioon ottamista alueidenkäytössä

Tarkistus rajataan koskemaan näitä teemoja. Muita VAT-päätöksen tavoitteita, rakennetta tai painotuksia ei tässä yhteydessä avata.

Tarkistuksen vaikutuksia arvioidaan tekemällä ympäristöarviointi ja laatimalla ympäristöselostus. Tarkistusta koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 25.5.–30.6.2026 ympäristöministeriön verkkosivuilla. Viranomaisilla, yhteisöillä ja kansalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteitä tarkistuksen rajauksesta, lähtökohdista ja ympäristövaikutusten arvioinnista nähtävilläoloaikana.

Lapin liiton lausunto

Lapin liitto pitää tärkeänä, että valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita tarkistettaisiin kokonaisuutena. Rajattujen tavoitteiden tarkistaminen ei mahdollista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kokonaisuuden vaikutusten arviointia ja osallisilla voi olla vaikea hahmottaa tavoitteiden kautta muodostuvaa kokonaisuutta ilman tavoitteiden yhtäaikaista käsittelyä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole avattu tarkemmin osallistumisen ja vuorovaikutuksen käytännön toteutusta. Ainoastaan valmistelu- ja ehdotusvaiheessa on todettu kuulemisen järjestämisestä lausunnon tai yleisen mielipiteen antamiseksi.

Ympäristövaikutusten arvioinnin (SOVA) laadinnan yhteydessä tulisi osallistaa kunnat, maakunnat ja sidosryhmät asian valmisteluun. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita valmisteltaessa tulisi

huomioida tavoitteen yleisluonteisuus. Hyväksymiskäsittelyssä olevassa uudessa alueidenkäyttölaissa, josta Suomen hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, on asetettu valtioneuvostolle mahdollisuus antaa kunnille sekä maakunnan liitoille määräaika ja uhkasakko, ellei kaavassa ole osoitettu valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi tarvittavaa ratkaisua. Lainsäädännön muutoksella ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden päivityksellä voidaan asettaa kuntien ja maakuntien kaavoitukselle kohtuuttomia vaatimuksia, joilla ohitetaan paikallisen hyväksyttävyyden ja demokratian kautta harkittavat kaavaratkaisut. Tästä johtuen alueidenkäyttötavoitteiden tulee olla luonteeltaan yleispiirteisiä, jotta tavoitteista ei voida johtaa suoraan tiettyyn kaavaratkaisuun ohjaavia vaatimuksia syrjäyttäen alueellista ja paikallista kaavoitusta.

LAPIN LIITTO